

National Library of Israel

Doar Hayom - דאר היום, 22.06.1923, page 7

מחסר מקום

לא יכולנו לתת חלק גדול מחמר הידיעות והמברקים אשר לסוכניות השונות. —

המערכת.

ותלא אמר כבר אורמסברגור שם בלונדון כי לא ישחקו באש של אנטישמיות ויחדלו מעשות אינטוינות נגד המנדט, שאנחנו היהודים נתנו בגדל לבגנו במתנה לאנגליה כדי ליצר להם בית-לאומי לקציניהם ולמשפחותיהם פה בארץ . . .

בהודמנות זו כדאי אולי לספר את השיחה הקטנה שלנו עם אחד מסגני הנשיאות שלהם ביפו, ר' מיכל מעיר בירות, מבני עשו, שנסע עמנו ברכבת בין יפו וירושלם, במחלקה השניה.

ידידי נכנס עמו בדברים מעניינאדיומא ונתגלגלה השיחה, כמובן, על הפוליטיקה שלנו. קם ר' מיכל וקרא בנאון ובצרפתית: Nous sommes le vrais patriots כלומר: אנו, הפטריטים" אמתים ולא נמכר את המולדת שלנו לזרים.

בינתיים נכנס יהודי אמריקני וידידי רמז לו כי הוא עשיר וחושב לקנות קרקעות במזומנים. . . ויפן איש-שיחתי כה וכה וירא כי אין איש ויאמר בערבית פשוטה:

— בני לומד, פי בארים" (בפריו), בתי נשואה לאנגלי עשיר, פי מסר" (במצרים) ואני אמכר את גחלתי ביפו (ובשעת מעשה רמז על היהודי האמריקני שלנו) ואסע לי לבני. . .

כן, עיקר שכחתי: אומרים כי שכונת "נות שאנן" ביפו החליטה לשנות את שם השכונה לשם "מרוו".

עודני יושב על הדוכן וכותב את שעורי זה, בחברי "ברמזול" מת"א, עם ה"טייטיל" ביד כמלמד, סליחה בעורך עתון "הגון" וגדול. כדי ללמד תועים בינה ולהורות, קצת אלהי בית מדיני" את הקוראים התמימים שלא ילכו

חלילה שולל אחרי ה"סוללים" מבני-הארץ, כלומר בורים גמורים בפוליטיקה שלא היו אף פעם באודיסה ולא זכו לדעת, למשל, את הא"ב של "עצמאות" כגון: "סוביריי ניות", "סוציריניות", "פוציריניות", "רפר-זנטציה", "מוניציפילציה", "פסקונציה" "טריטוריאליות" וכל מיני שטות — והנה עמדו לפני שלשתם; נחשורא מי? — היא בראשם ושניהם לימינה ולשמאלה.

זכרתי פתאם את הפתגם האמריקני: "ליידי איס פוירסט" ומיד קפצתי מפנתי עשיתי קידה והשתחויה לפניה ארצה עד שהתפקעו ממשי כל חוליותי ואמרתי בלשונו של בן אב"י וב"טיעמפאראמענט" שלו:

תבורך מגשים מרים, סל ע (פלו בלע"ו) הישוב האמתי, אשת יוסף ה"סינגל-טקסי", מגשים ב"סולל" תבורך!

— האללא! — קרא אלי הקצין מימין ומיד עשיתי לו "סלוטה" בשתי ידי כחיל אנגלי או כרב קוק בחגיגת ר' פישל — אחרי בורים הבולגרי בא אלכסנדר הזכרונני, חשבתו כלבי, בזכרי את "אישי היום" שלנו בשבוע זה . . .

— "האו אר יז?" — שאלתי את מיסטר "בדרובי, שהכנים את רובו וראשו אל "הסולל" ואת ידו הנדיבה לתוך ידי. * * *

ולוכא מירא דלית לה רמיזא באוריתא: אבותינו במדבר לא האמינו ושאלו, ככתוב בפרשת-השבוע: "שמעו נא המורים! הכן הסלע הזה נוציא לכם מים?" ועכשיו שר אלים גם המורים וגם התלמידים: המן ה"ס ל ע" הוה יצאו דולרים כמים לא"י?" ומבלי משיים עולה על זכרונני מעשה אמריי

כני קטן, לא גדוי חלילה, שמספרים בשם ה"ר סטיפן ויז מאמריקה. פעם באה אליו אשה אחת בבתלה וצעקה: "גוואלד, אדוני הדוקטור! בני בלע מטבע, הצילחוינא וחוץ את הכסף מגרוננו". — איני יכול לחוציא כסף מהילד" — ענה ה"ראביי" בצער.

— ביצד? — שאלה האשה — הן אומרים עליך כי יודע אתה לחוציא כסף מן הסלע ולא תוכל לחוציא מבני?

אגב, משה רבנו לא עמד בנסיון והכה במטהו פעמים כדי לחוציא מים, ואהב"י אינם מאמינים כלל והם מכים לא רק במטה אלא בפחים הריקים ולא על הסלע דוקא אלא איש על ראש רעהו, פעמים ושלש, ואשה בשער רעותה, עד שבאה עליהם מכת מצרים הראשונה ושני ליטרהמים של הפרופיסור קוד יהפכו סו"ס לשני ליטר דם לכל נפש . . .

ואם תראו רבותי, ברחובות ירושלם יהודים קשורים בראשיהם הפצועים והולכים אחר כבוד אל המשטרה הערבית, אל נא יעלה בלבכם חלילה להורר רע לחשב אף רגע כי אלה הם שודדי-חלילה בבית-התקנים הסד פדרי או אצל עארף מבית-דגון בקברי מלכי בית דוד בשבוע זה ואל נא תחשרו בהם כי השתתפו אולי בפנישת-חלילה על דרך בית הכרם, אלא פשוט קרבנות המים מימריבה שלנו הם, וכל זנבי הפחים והגשים אצל ברזי מזכרת-משה, אהל-משה ומטה משה וגם הפוליטיקה הגבוהה שמשפיעים דרך צנורות "ימין-משה" בין האשכנזים והספרדים וכל מעשייה-שערוריה הנעשים בשביל טפת מים לנגד השמש חלוהטת שלנו — יוכיחו!

בזמן האחרון נפלה הברה בעיר פי אין ברכה בברכה הגדולה והרוממה מפני שנסדקה ונבלעו המים אל קרבה, ואולם עד כמה שהסד פקתי להרר אל הענין מבעד למסוה ושמעתי מן הצד כפי יודעי דבר אין כאן לא סדק ולא צדק . . .

האין זאת, יא ראים אפנדי? * * *

וצריך אני להודות, רבותי, כי אמנם צדק "הארץ" באמרו, שדארהיום אותם כמד חילה ל"פרק", והא ראוה:

אומרים כי תמונתו של אלכסנדר אתרנסון בין "אישי היום" דומה יותר לבן אב"י, ואמנם הקרתי ודרשתי קצת מן הצד, כדרכי, ונדוע לי — אבל ישאר הדבר בינינו לסוד עולם! — כי לא היתה להם כלל גלוי פתו ביום ההוא, ומה עשתה "חבריה" זו? נטלו את גליפתו של בן-אב"י, עשו בה שנוי קצת פה ושם, כדרכם, ו"פרקו" את תמונתו של אלכסנדר בעתון . . . כן! . . .

ומודה אני ומתודה ג"כ לפני קהל עם ועדה כי צדקו דברי העורך של "הארץ" בענין "מכירת המן" של עתונו לגייריין, ואולם לא אני אמרתי זאת וגם לא הזכרתי חלילה את המלה "נמכר" בשעורי ואף אחד מתל-מידי לא הרגיש כלל בזה, עד שבא הבעל-דבר בעצמו וגלה את הסוד. . .

ואולם, כבר הקרמתי, כמדנמני, בשער רי הקודם כי לא זכינו להיות קופים והננו בעונות, בני אדם פשוטים וע"כ לא נחקה את אנשי עתונם, שעברו עליהם כמה לילות גדודים כדי למצא את המען הנכון למקורות "דאר היום", וכשמחפשים — מוצאים: פעם אצל המרגלים ופעם אצל הצרפתים, הערבים הטטרים, יגעו נטרטת המסכנים עד שברחו ועפו במחילה לתל-אביב.

ורואה אני — למח אכחד? — כי העתון הזה אינו עומד חלילה על מקום אחר, אלא שהוא הולך ומתקדם ב"ה — אחורנית כסרטן אשר על שפת הים התל-אביבי. . .

הנה, למשל, קבלתי ביום הרביעי הזה את גליון "הארץ" ומצאתי כתוב עליו "יום שלישי". לפנים נהגו לרשם על הגליונות את התאריך של יום מחר, לקיים מה שנאמר: היום כאן ומחר ביפו או בחיפה, אח"כ נתיישבו וקבעו את התאריך ביום צאת הגליון שנאמר: ביום ההוא, ועכשיו, זרזים מקדרי מים" הלכו והקדימו את התאריך ליום אתמול, לאחר שעברתי קצת על הגליון, ראיתי כי הצדק עמם, מחמת שמצאתי בגליון זה של יום רביעי את החדשות של דארהיום מיום שלישי, כנהוג. לפי זה, יש לקוות כי נזכר אצלם גם לתאריכים של שבוע או שבועים קדם, בהתאם, כמובן, לידיעות שהעתיקו מדאר היום או שקבלו "מאת סופרינו מקהירו", כלומר מהבורסאג'יפסיין בלע"ו. . .

הוי, "דאר היום" המסכן, איככה יוכל להלחם במתהרה ענקי שכוח? * * *

את חטאי אני מזכיר: כל השבוע הזה לא יצאתי בלילות מפתח ביתי מפני השודדים בעירנו. כסבורים אתם שאני פוחד חלילה מן המות? חס וחלילה! פשוט אני שונא את זה, ואולם בליל עבות אחר, אחר שקיעת הלכנה החזרה והטפשה, לא יכלתי עוד להכליג על יצרי, התגנבתי מביתי דרך החלון הנגה בקומה השניה, כמו בסינמה, שמתו גפשי בכפי

ואת המסוה על פני לכל יכירוני ויצאתי למרחב החוצה כדי לראות את ירושלם בלילה . . .

ברחוב יפו ראיתי אור גדול ונמשכתי אחריו כפרפר אל המנורה ובאתי אל הצירק, כל נחלת-ציון והארות-אל-טנג עד בתי האונגרים ובתי-הכסא העליונים (תחתונים כבר הוסרו ב"ה) צרו על שני אשנבי-הקופה שעמדו על יד הפתח ונרחקו ממש כמו אצל הקונסול האמריקני לזכות בכרטיס כניסה, וכשנכנסתי וראיתי אולם מלא לא ידעתי היכן הזירה, אם במעגל אשר באמצע האולם או על הספסלים? . . .

אומרים כי אין כסף בירושלם וע"כ גדלה היציאה ר"ל לאמריקה ולחו"ל, וראיתי יהודים באים בימים בעלי פאות וכפתנים, שקנו להם "מיתודות" בז'רנון כדי ללמד אנגלית בוקנותם לפני צאתם לדרך לבקש פרנסה. כנראה, צדקה שכנתי באמרה: "כשביל השד גמצא תמיד".

אין כסף אצלנו בשביל מותרות כספרים וסופרינו הטובים אינם יכולים, כנראה, להכות לפרסו של רוטשילד, ביחוד אחרי מכתבנו של אבן-זהב, ואפילו לא לקבל איזו הלואה או גמילות-חסד על חשבון הפרס הזה, וע"כ מקדימים לערך להם נשפיי-כבוד. . .

וכשעברתי על כל בתי-הקפה, הגוון והגלידה וביחוד בגן העיר היפה לרבות הליו-לות, חשבתי כי אך לשוא מתאוננים אצלנו כי אין כסף בירושלם. . .

אגב ראיתי בדרך גליון אחד מהעתון המצרי המצויר, אל לאטאיה אל-מוסאווארי" תמונת התליות בסוריה וחשבתי על השודדים

שלנו במתלה ובלוד, אגב, עבדול-קאדיר זה הרוצח המפורסם מלוד, שהחזית את ארוסו אשתקד, היה נוהג מתחלה לכתוב קבלת-רשית מיות בשלש הלשוניות, התומות בעצם ידו ובהותמו, לכל לקוהותיו הנגולים על ידו ועץ אותם לפנות אל הממשלה לטובינא, ואולם לאחר שטמע ע"א הקמוצים בזמן האחרון במשרדי הממשלה ביהוד אצל ה"נייטיבס", סגר גם הוא את משרדו ובטל את הקבלות. ואני בשלי — כל זמן שלא יעשו כאן כמו בצפון, או כמו בימי גמל פחה אצל שער שבם, ולא נלמד אותם פרשת "בלק" בשבוע הבא, לא תשקט הארץ, למען יראו וייראו ולא יודון עוד. . . * * *

סכבתי ברחובות ובשוקים עד חצות ולא ניזקתי חלילה; כנראה, שהשודדים והמר זיקים בעירנו אינם מהזיקים אותי לתלמיד חכם. בשובי הביתה, נפגשתי בשני רופאים ששוחחו בהתלהבות על המצנע של המחלות המתהלכות בעירנו ר"ל. . .

אמר הבקטיריאולוג לחברו: הוששני כי יהיו בקיץ הזה הרבה מקרים של טיפוס הבטן. . .

וענת השני, רופא פרטי ומומחה לכל מרעין בישון: — ואני מקוה, ידידי, ומחכה זה כבר ל"סיוון" כזה של עבודה השוכה בשביל בקיץ הזה. . .

עז מות

עז מות

עז מות

עז מות

עז מות